

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Barbara Cieślik

Maciej Piotrowski

Marek Radzikowski

KONIUNKTURA W FINANSACH

IV kwartał 2023

ISSN 2392-3733

Badanie okresowe nr 99

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Stanisław Kluza
Anna Jacygrad

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/instituty/irg/>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2024

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3733

Nr rej. PR 18394

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury nr 99, realizowanego przez IRG SGH według metodyki opisanej na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>, przeprowadzonego w październiku i listopadzie 2023 r.

SPIS TREŚCI

I.	TŁO MAKROEKONOMICZNE I OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	10
	1) Wskaźnik koniunktury IRGFIN	10
	2) Wynik z działalności	12
	3) Warunki prowadzenia działalności	13
	4) Wielkość wypracowanego zysku	14
	5) Ocena poziomu ryzyka.....	15
	6) Wielkość sprzedaży	16
	7) Wielkość zatrudnienia	17
	8) Bariery rozwoju.....	18
	9) Inwestycje	20
	10) Liczba klientów indywidualnych i instytucjonalnych	21
	11) Pytania skierowane tylko do banków	22
	12) Ogólna sytuacja w polskiej gospodarce	23
	13) Ogólna sytuacja sektora instytucji finansowych (na tle sytuacji ogólnej w polskiej gospodarce)	24
	14) Pytania prognostyczne.....	25
III.	SUMMARY	26

I. TŁO MAKROEKONOMICZNE I OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

Tło makroekonomiczne

1. W listopadzie 2023 r. stopa inflacji w Polsce, mierzona wskaźnikiem CPI, wyniosła 6,6% r/r (czyli tyle samo, co miesiąc wcześniej). To druga z kolei najniższa zmiana roczna tego wskaźnika od września 2021 r. Brak dalszego spadku stopy inflacji w listopadzie 2023 r. jest przede wszystkim efektem rosnących cen paliw w Polsce (mimo spadku notowań ropy naftowej na świecie) oraz drożejącej żywności. Wzrost cen (CPI) jest zdecydowanie wyższy od celu inflacyjnego NBP, który wynosi 2,5%. Ścieżka inflacji, prognozowana przez Ministerstwo Finansów i rynek, zakłada powolny spadek wartości CPI w pierwszej połowie roku, a następnie nieznaczny jego wzrost (wskutek tzw. efektu bazy). Kluczowymi będą jednak ostateczne decyzje w sprawie przedłużenia zerowej stawki VAT na żywność, jak i zamrożonych cen energii, biorąc pod uwagę spadek cen żywności na rynkach światowych oraz spadki cen na rynku gazu (co z kolei ma związek z cenami węgla oraz docelowo energii). W projekcie przyszłorocznego budżetu, średnioroczną stopę inflacji określono na poziomie 6,6% w 2024 r. i 4,1% w 2025 r.

Wskaźnik inflacji bazowej w Polsce, obrazujący precyzyjniej (niż podstawowa miara CPI) wpływ wewnętrznego popytu i presji na wzrost cen, umożliwiający trafniejsze prognozowanie przyszłych zmian cen, obniżył się w listopadzie 2023 r. do 7,3% r/r, z 8,0% odnotowanych miesiąc wcześniej. Jest to jego najniższy poziom od marca 2022 r., kiedy wyniósł 6,9% (szczyt odnotował w marcu 2023 r., na poziomie 12,3%). Inflacja bazowa po wyłączeniu cen administrowanych wyniosła 5,2% w ujęciu rocznym (czyli nieznacznie wzrosła z 5,1% w październiku 2023 r.). Inflacja bazowa po wyłączeniu cen najbardziej zmiennych zmniejszyła się z kolei do wysokości 9,2% z 9,9% w październiku, a inflacja bazowa liczona metodą 15-procentowej średniej obciętej obniżyła się do 7,6% z 8,3%. W ujęciu miesięcznym, w listopadzie inflacja bazowa nie zmieniła się (to drugi taki przypadek w 2023 r., gdy ceny bazowe nie urosły w porównaniu do poprzedniego miesiąca). Jest to o tyle istotne, iż – w przeciwieństwie do rocznej dynamiki – miara ta obarczona jest efektami bazy porównawczej sprzed roku w dużo mniejszym stopniu. Choć inflacja bazowa systematycznie zmniejsza się (od szczytu mającego miejsce wiosną 2023 r.), to jednak w przyszłym roku presja popytowa na wzrost cen nadal będzie znaczna i będzie hamować spadek CPI w pobliże celu NBP.

2. Zgodnie z oczekiwaniami, podczas grudniowego posiedzenia Rada Polityki Pieniężnej już drugi miesiąc z rzędu zdecydowała o utrzymaniu stóp procentowych na niezmiennych poziomach. Stopa referencyjna nadal więc wynosi 5,75%, lombardowa – 6,25%, depozytowa – 5,25%, a redyskontowa weksli – 5,8%. Prezes NBP tłumaczył brak podwyżek stóp głównie spadkiem koniunktury na rynkach zewnętrznych, a także zauważalnie niższym poziomem inflacji w kraju. Wskazał ponadto na niepewność dotyczącą poziomu VAT na żywność oraz cen energii. Komentując powyższe decyzje, ekonomiści podkreślali, iż przestrzeń do obniżek stóp procentowych w pierwszej połowie 2024 r. jest mocno zawężona ze względu na przewidywany poziom inflacji bazowej oraz obniżki stóp, jakich Rada już dokonała w ostatnich miesiącach. Zwracają też uwagę na aspekt polityczny, w którym RPP może zwlekać z powrotem do obniżek kosztu pieniądza, nawet jeżeli takie decyzje byłyby uzasadnione. Istotnym ponadto jest, iż obecny poziom stóp procentowych stawia polski rynek bardzo blisko głównej stopy amerykańskiej Fed (5,25-5,50%), więc każda obniżka byłaby ryzykowna dla złotego (nawet pomimo spadku inflacji). Wysokość stopy bazowej jest kluczowa dla spłacających kredyty oprocentowane według WIBOR 3M lub 6M. Teoretycznie więc, utrzymanie jej poziomu nie powinno wpłynąć na zmianę oprocentowania takich pożyczek. Raty kredytów hipotecznych ulegną jednak najpewniej obniżeniu, bowiem zarówno trzy, jak i sześć miesięcy temu (taka jest zwykle częstotliwość aktualizacji oprocentowania) stawki WIBOR były zdecydowanie wyższe niż obecnie. Wysokość stawki WIBOR 3M spadła w ciągu 3 miesięcy z 6,67% do 5,84%, natomiast

wysokość stawki WIBOR 6M osiągnęła w okresie minionych 6 miesięcy poziom 5,82% (spadek z 6,95%).

3. Pozostaje to w bezpośrednim związku z hossą na rynku bankowym. W listopadzie 2023 r., w porównaniu do listopada 2022 r., banki i SKOK-i udzieliły (w ujęciu liczbowym) dużo więcej wszystkich rodzajów produktów kredytowych: kredytów mieszkaniowych (wzrost o 255,7%), kredytów ratalnych (wzrost o 91,9%), kart kredytowych (wzrost o 10,6%) oraz kredytów gotówkowych (wzrost o 8,9%). Z kolei wartość kredytów mieszkaniowych wzrosła o 339,4%, ratalnych – o 41,3%, gotówkowych – o 18,8%, a limitów na kartach kredytowych – o 15,2%. Średnia wartość udzielonego kredytu gotówkowego wzrosła o 9,1% r/r, natomiast średnia wartość kredytu ratalnego była niższa o 26,4% r/r. W okresie styczeń-listopad 2023 r., w ujęciu liczbowym, banki i SKOK-i udzieliły o 82,9% więcej kredytów ratalnych, o 14% więcej kredytów mieszkaniowych oraz o 7,4% więcej kredytów gotówkowych. Wydały ponadto o 16,5% więcej kart kredytowych. W ujęciu wartościowym, udzieliły o 26,8% więcej kredytów mieszkaniowych, o 25,3% kredytów ratalnych (o których wzroście nadal decydują pożyczki nisko kwotowe, tj. do 1000 zł), o 22,5% limitów na karcie kredytowej oraz o 13,8% kredytów gotówkowych. Jakość portfeli kredytowych od kilku miesięcy utrzymuje się na bezpiecznym, niskim poziomie szkodowości. Listopad 2023 r. był szczególnie korzystny dla rynku kredytów mieszkaniowych, co potwierdza jego duże ożywienie. W ujęciu liczbowym instytucje finansowe udzieliły 23,7 tys. kredytów na kwotę 9,592 mld zł, co jest drugą po październiku 2023 r. (9,725 mld zł) najwyższą kwotą w historii rynku kredytów tego rodzaju. Tak duża sprzedaż wynika m.in. z programu dopłat do kredytów mieszkaniowych „Bezpieczny Kredyt 2%”, spadku poziomu WIBOR, wzrostu realnych wynagrodzeń oraz wydłużenia średniego okresu kredytowania, co z kolei przełożyło się na wzrost zdolności kredytowej nabywców.

4. Wzrost zasobu mieszkaniowego (z 13,5 mln w 2010 r. do ponad 15 mln w 2020 r.) nie wyczerpał potrzeb odbiorców, a rządowy program „Bezpieczny Kredyt 2%”, stymulujący niewątpliwie rozwój rynku, spowodował zwiększenie luki podażowej, szacowanej obecnie na około 2 mln lokali. Sytuację tę wykorzystują deweloperzy, którzy w listopadzie 2023 r. w siedmiu głównych polskich miastach wprowadzili do sprzedaży 6,4 tys. mieszkań, o 20% więcej niż w październiku br. i ponad 200% więcej niż w lutym br. Zwiększony popyt przy nadal ograniczonej podaży powoduje stały wzrost cen mieszkań, które na rynku pierwotnym, w ciągu ostatnich 8 lat zwiększyły się o ok. 95% (na rynku wtórnym o 87%). Należy spodziewać się dalszego wzrostu cen mieszkań w Polsce w wyniku ograniczonej podaży gruntów (pod kolejne inwestycje) i stymulującego popyt nowego programu pn. „Mieszkanie na start”, o wartości 500 mln zł, który ma zostać uruchomiony w połowie 2024 r. Przewidywany jest ponadto dalszy rozwój rynku najmu instytucjonalnego PRS (*private rental sector*), w ramach którego mieszkania na wynajem będą tańsze i nie będą wymagały zaciągania długoterminowych zobowiązań. W 2022 r. liczba mieszkań w wynajmie instytucjonalnym w Polsce przekroczyła 10300, co stanowiło ok. 1,0% całego rynku najmu w naszym kraju, podczas gdy w krajach Europy Zachodniej ten odsetek plasuje się w przedziale 20%-50%.

5. Podaż pieniądza w listopadzie 2023 r. zmniejszyła się o kwotę 1,2 mld zł i wyniosła ok. 2 bln 240 mld zł, co oznacza 0,05%-owy spadek w porównaniu z październikiem 2023 r. i 7,6-procentowy przyrost r/r. Samej gotówki w obiegu (poza kasami banków) jest kilkaset miliardów złotych. W latach przed pandemią podaż pieniądza rosła w tempie 9-10% rocznie. Ostatnio nie dorównuje tej wysokości. Spadek podaży pieniądza NBP tłumaczy głównie „spadkiem wartości depozytów i innych zobowiązań wobec sektora przedsiębiorstw niefinansowych oraz pieniądza gotówkowego w obiegu”. Wielkość pieniądza gotówkowego w obiegu zmniejszyła się o 2,1 mld zł, tj. 0,6%, do poziomu 360,2 mld zł. Co do zasady, mniejsza podaż pieniądza jest pozytywnym sygnałem w kontekście wygaszania inflacji, oznacza również jednak hamowanie aktywności gospodarczej i może zapowiadać gorsze dane dotyczące np. dynamiki PKB.

6. Na uwagę zasługuje tempo prac nad budżetem państwa, bowiem rząd, chcąc nie dopuścić do skorzystania przez Prezydenta z możliwości ogłoszenia przedterminowych wyborów, musi wykonać swe zadania nie w trakcie standardowych czterech miesięcy, a przez niecałe sześć tygodni. Resort finansów, gdy kierowała nim Magdalena Rzeczkowska, przygotował projekt z rekordowym nominalnie deficytem, sięgającym prawie 165 mld zł. Jako rekordowe ustalono także potrzeby pożyczkowe w wysokości 420 mld zł brutto (jednym z elementów tej pozycji jest obsługa aktualnego zadłużenia krajowego, które istotnie wzrasta). Dług sektora rządowego i samorządowego (*general government*) to (na koniec września 2023 r.) 1 bln 623 mld 206,6 mln zł. Zadłużenie wzrosło o 2,7% k/k i o 7,3% w porównaniu z końcem 2022 r. Na wartość tej części długu składają się m.in.: zadłużenie „Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” w wysokości 169 mld zł, zadłużenie w pozycji „Tarcza finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju” w wysokości 74 mld zł i zadłużenie „Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych”, które wyniosło 19 mld zł. Projekt budżetu na rok 2024 obejmuje ok. 40 mld zł nowych wydatków, które przełożą się – chociaż nie w pełnej skali – na wartość długu publicznego oraz wzrost deficytu. Dokument ten zakłada, iż przewidywana relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB (wg definicji UE) wyniesie 49,3% na koniec 2023 r. i 54,2% na koniec 2024 r. Oznacza to, że wartość referencyjna relacji długu do PKB na poziomie 60% (zawarta w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) nie zostanie przekroczona.

Różnica między dochodami a wydatkami sektora *general government* wyniesie 5,1% w 2024 r., co oznacza nieznaczny spadek z poziomu 5,6% w 2023 r., lecz duży wzrost wobec 2022 r., gdy wyniósł 3,7 (1,8 proc. w 2021 r.). Strategia rządowa zakłada w projekcie budżetu wysiłek strukturalny 0,5% PKB, który wymagany jest przez unijne reguły w przypadku przekroczenia przez deficyt progę 3% PKB. Utrzymane ma zostać ponadto elastyczne podejście do kształtowania struktury finansowania pod względem wyboru rynku, waluty i instrumentów, w stopniu przyczyniającym się do minimalizacji kosztów obsługi długu i przy ograniczeniach, które wynikają z przyjętych poziomów ryzyka. Założono także, że głównym źródłem finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa pozostanie rynek krajowy, a udział długu nominowanego w walutach obcych w długi Skarbu Państwa zostanie utrzymany na poziomie poniżej 25%, z możliwością przejściowych odchyłeń wynikających z uwarunkowań rynkowych lub budżetowych. Przyjęto, że utrzymywana będzie średnia zapadalność krajowego długu Skarbu Państwa na poziomie zbliżonym do 4,5 roku, a całego długu co najmniej 5 lat, z uwzględnieniem możliwości przejściowych odchyłeń, wynikających z uwarunkowań rynkowych lub budżetowych.

Walka z wysokim deficytem oraz zadłużeniem państwa stanowić będzie jedno z największych wyzwań obecnego rządu. Już wiosną 2024 r. Polska, z bardzo wysokim prawdopodobieństwem, objęta zostanie unijną procedurą nadmiernego deficytu, co wymuszać będzie odpowiednie dostosowania w polityce fiskalnej. Procedura ta to swoistego rodzaju nakaz ze strony unijnego nadzoru do podejmowania działań, które skutkować będą zmniejszeniem deficytu o odpowiedni poziom (0,5-1 p.p. PKB). I choć to efekt polityki poprzedniej ekipy rządzącej, to właśnie obecnie sprawujący władzę zmuszeni będą do dokonania zacieśnienia fiskalnego. Z tej przyczyny konieczna jest szybka, realna reforma finansów publicznych i finansowania potrzeb pożyczkowych państwa, co może w następstwie wywołać niezadowolenie społeczne. Pierwszym koniecznym krokiem w celu ograniczenia wysokości deficytu budżetowego musi być jednak dokonanie cięć wydatków.

7. Jak wspomniano, jednym z czynników mających kluczowy wpływ na sytuację gospodarczą Polski, zarówno w nadchodzącym roku jak i latach następnych, jest szybkie pozyskanie finansowania w ramach Krajowego Planu Odbudowy. W drugiej połowie grudnia 2023 r. nowy polski rząd złożył wniosek o wypłatę pierwszej transzy środków, w wysokości 7 mld euro (2,8 mld euro z części dotacyjnej i 4,2 mld euro z pożyczki). Aktualnie trwa proces analizy i weryfikacji jego treści, co zgodnie z unijną procedurą zajmie ok. dwóch miesięcy (szybciej do Polski trafi 5 mld euro zaliczki, która to kwota nie jest zależna od kamieni milowych zawartych w KPO i została zaakceptowana wcześniej). To tylko

niewielka część pieniędzy, które z Funduszu Odbudowy trafią do kraju. Po listopadowej rewizji budżet KPO powiększył się do 59,82 mld euro (ponad 260 mld zł), w tym 25,28 mld euro (110,4 mld zł) w postaci dotacji i 34,5 mld euro (151 mld zł) w formie preferencyjnych pożyczek. Środki w ramach KPO będą wydatkowane w pięciu obszarach: odporność i konkurencyjność gospodarki, zielona energia i zmniejszenie energochłonności, transformacja cyfrowa, dostępność i jakość ochrony zdrowia, zielona i inteligentna mobilność. Najwięcej pieniędzy ma być przeznaczonych na obszar zielona energia i zmniejszenie energochłonności (6,347 mld euro) oraz komponent: zielona i inteligentna mobilność (6,074 mld euro). Odpowiednio stanowi to 26,6% i 25,5% całości środków planowanych do wydatkowania w ramach KPO. Środki z pierwszej transzy 7 mld euro zaczną wpływać do kraju wiosną 2024 r. Na liście projektów z nimi związanych są m.in. żłobki, obwodnice, zmiany w ciepłownictwie, cyfryzacja służby zdrowia. Według aktualnych założeń, pełne wykorzystanie kwot z Krajowego Planu Odbudowy nastąpi pod warunkiem tempa ich wydatkowania (w latach 2024-2026) w wysokości ok. 83 mld zł rocznie. Nie można jednak wykluczyć scenariusza niepełnego wydania puli dostępnych środków do końca 2026 r. ze względu m.in. na ograniczenie czasowe (inwestycje muszą zakończyć się do czerwca 2026 r. i zostać rozliczone do końca 2026 r.) czy też „nawis” środków związany z brakiem lub ograniczoną ich alokacją w latach 2020-2022. Mogą nadto wystąpić ograniczenia podażowe, ograniczające realizację inwestycji. Pomimo niepełnego, prawdopodobnie, wydatkowania środków z KPO, fundusze te znacząco podniosą dynamikę inwestycji w najbliższych latach, co będzie istotne dla gospodarki.

Program udostępnienia środków z KPO oraz sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych to istotne czynniki determinujące siłę złotego. Poza nimi bezpośredni wpływ na polską gospodarkę, w tym siłę krajowej waluty, będzie miało otoczenie zewnętrzne. Tegoroczne wybory prezydenckie w USA i determinowany ich wynikiem dalszy przebieg wojny w Ukrainie to kolejne istotne czynniki ryzyka, odnoszące się do przyszłości polskiej gospodarki i wartości złotego.

Omówienie wyników badania

8. Wartość wskaźnika bieżącej koniunktury w sektorze finansowym IRGFİN w IV kwartale br. spadła w porównaniu z III kwartałem 2023 r. o 7,6 pkt, do poziomu -5,6 pkt. Wśród jego składowych najniższą wartość (-83,3 pkt) osiągnął wskaźnik KP liczony na podstawie sald odpowiedzi na wybrane pytania przedstawicieli pośredników finansowych, a najwyższą (25 pkt) wskaźnik KU obliczany dla przedstawicieli podmiotów rynku ubezpieczeniowego. Progностyczna wartość wskaźnika irgfın na I kwartał 2024 r. wyniosła -6,9 pkt. Są to niskie wartości, świadczące o utrzymującym się braku optymizmu wśród respondentów.

9. Wartości sald odpowiedzi na pytania o wynik z działalności i wielkość wypracowanego zysku w IV kwartale br. przez cały sektor finansowy wyniosły odpowiednio: 0,0 pkt (kwartalny spadek o 11,1 pkt) i -8,3 pkt (spadek o 48,3 pkt), zaś przez banki odpowiednio: 22,2 pkt i 11,1 pkt (co oznacza spadek w obu przypadkach o, odpowiednio: 2,8 pkt i 13,9 pkt). Wartości sald progностycznych dla wyniku z działalności i wielkości wypracowanego zysku (na I kwartał 2024 r.) dla całego sektora finansowego wynoszą odpowiednio: -18,2 pkt oraz -27,3 pkt, a dla sektora bankowego w obu przypadkach są nieco niższe; wynoszą odpowiednio: -12,5 pkt oraz -25 pkt.

10. Na poziomie całego sektora finansowego nie zmieniła się ogólna, negatywna ocena warunków prowadzenia działalności; wartość bieżącego salda odpowiedzi na to pytanie dla ogółu respondentów wyniosła -16,7 pkt, dla samych banków zaś wzrosła (o 38,9 pkt) do -11,1 pkt. Wartości sald progностycznych wskazują na przewidywane pogorszenie się warunków prowadzenia działalności; dla całego sektora finansowego wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła -36,4 pkt, a dla samych banków -50 pkt.

11. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zmiany poziomu ryzyka w IV kwartale br. dla całego sektora finansowego wyniosła -10 pkt (wzrost o 15 pkt), a dla samych banków pozostała na poziomie takim jak w poprzednim kwartale, tj. 0,0 pkt. Wartości sald prognostycznych dla tego pytania (odpowiednio: 10 pkt i 0,0 pkt) zapowiadają poprawę w tym obszarze w I kwartale 2024 r.

12. Wartość bieżącego salda odpowiedzi na pytanie o wielkości sprzedaży całego sektora finansowego wyniosła -16,7 pkt (spadek o 27,8 pkt), a w przypadku banków 0,0 pkt (tak jak w poprzednim kwartale). Wartości sald prognostycznych wyniosły odpowiednio -45,5 pkt i -62,5 pkt.

13. Wartość bieżącego salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia dla całego sektora finansowego wyniosła 8,3 pkt (wzrost o 3,3 pkt), zaś dla sektora bankowego 11,1 pkt (wzrost o 11,1 pkt). Wartości obu sald prognostycznych wyniosły natomiast 0,0 pkt.

14. Wśród barier rozwoju działalności w IV kwartale br. w opinii respondentów przeważają bariery związane z systemem prawnym; aż 66,7% przedstawicieli sektora finansowego (tyle samo banków) wskazało na niestabilność prawa, a 58,3% wskazało na jego restrykcyjność (55,6% banków). Nadal ważnymi barierami rozwoju sektora są ponadto: polityka instytucji nadzoru finansowego (w przypadku banków tyle samo wskazań, co restrykcyjność prawa), jasność prawa, wysoki koszt kapitału oraz trudna sytuacja finansowa klientów. Jednocześnie ankietowani przewidują w I kwartale 2024 r. spadek negatywnego wpływu wysokiego kosztu kapitału i wzrost znaczenia niedostatecznego popytu na usługi finansowe oraz trudnej sytuacji finansowej klientów.

15. Zarówno w przypadku całego sektora finansowego, jak i samych banków, wartość salda dot. inwestycji w środki trwałe wynosi w IV kwartale br. 0,0 pkt (przy czym w przypadku sektora finansowego oznacza to spadek o 20 pkt, a w przypadku banków o 25 pkt). Z kolei wartości sald ocen inwestycji kapitałowych wyniosły odpowiednio: 0,0 pkt (spadek o 9,1 pkt) i 12,5 pkt (wzrost o 12,5 pkt). Wartości sald prognostycznych na I kwartał 2024 r. dla inwestycji w środki trwałe w sektorze finansowym to 9,1 pkt, a wśród banków 12,5 pkt, zaś dla inwestycji kapitałowych odpowiednio: 0,0 pkt i 14,3 pkt.

16. Wartości salda ocen zmian liczby klientów indywidualnych i instytucjonalnych w sektorze finansowym wyniosły, odpowiednio, -50 pkt (spadek o 72,2 pkt) oraz 18,2 pkt (wzrost o 18,2 pkt), zaś wartości sald prognostycznych to odpowiednio: -10 pkt i 10 pkt. W sektorze bankowym salda ocen zmian liczby klientów indywidualnych i instytucjonalnych w wyniosły odpowiednio: -57,1 pkt (spadek o 32,1 pkt) oraz 25 pkt (wzrost o 50 pkt), a wartości sald prognostycznych wyniosły tyle samo: -14,3 pkt.

17. Wartość salda odpowiedzi banków na pytanie o zmiany aktywności w operacjach pozabilansowych wyniosła -14,3 pkt (spadek o 14,3 pkt), a wartość salda prognostycznego -16,7 pkt.

18. Wartość bieżącego salda odpowiedzi banków na pytanie o zmiany *spreadu* między oprocentowaniem kredytów i depozytów wyniosła 12,5 pkt (wzrost o 12,5 pkt), a prognostycznego -42,9 pkt.

19. W ogólnej ocenie sytuacji polskiej gospodarki, zarówno w całym sektorze finansowym, jak i wśród bankowców, nadal przeważają opinie o jej pogorszeniu się w stosunku do poprzedniego kwartału; dla całego sektora instytucji finansowych wartość salda bieżącego wyniosła -50 pkt (wzrost o 10 pkt), a prognostycznego -36,4 pkt, zaś dla samych banków wartości obu sald sięgnęły odpowiednio: -33,3 pkt (wzrost o 41,7 pkt) i -37,7 pkt.

20. Pesymizm widać także w ocenie sytuacji sektora na tle całej gospodarki; wartości salda bieżącego to odpowiednio: -40 pkt dla sektora finansowego (spadek o 30 pkt) i -25 pkt dla sektora

bankowego (spadek aż o 50 pkt). Wartości sald prognostycznych w obu przypadkach także są ujemne; wynoszą odpowiednio: -60 pkt i -62,5 pkt.

21. W przypadku prognoz gospodarczych można zaobserwować równomierne rozłożenie się przewidywań dotyczących spodziewanej zmiany kursu złotego względem parytetu: tyle samo (1/3) respondentów spodziewa się jego aprecjacji, deprecjacji i braku zmian w najbliższym kwartale; za to w perspektywie roku aż 70% respondentów przewiduje jego aprecjację, 20% nie spodziewa zmiany, a 10% prognozuje deprecjację.

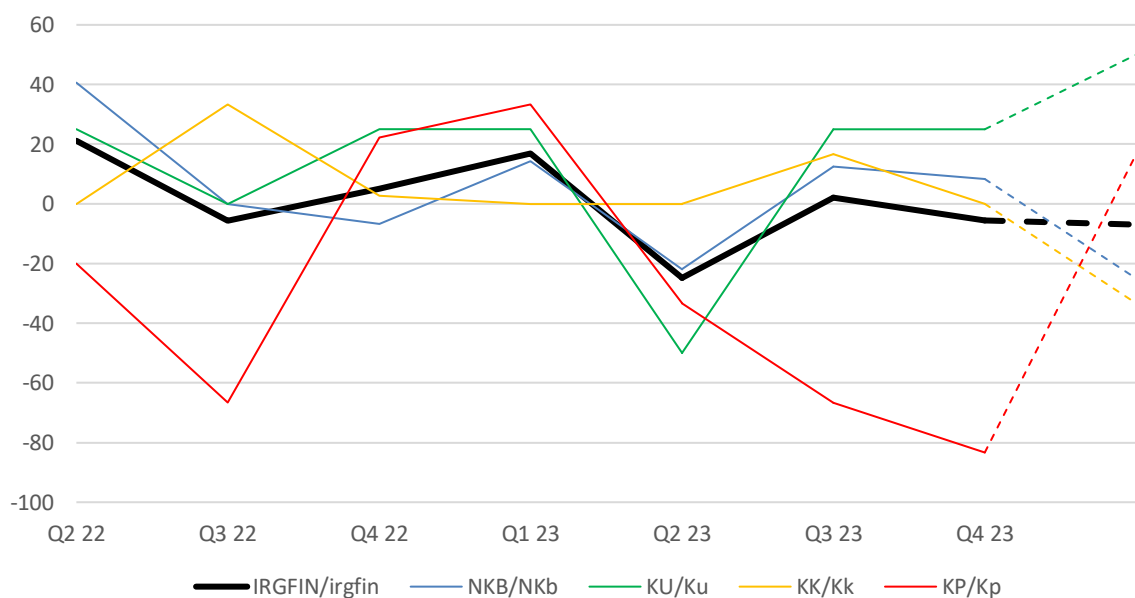
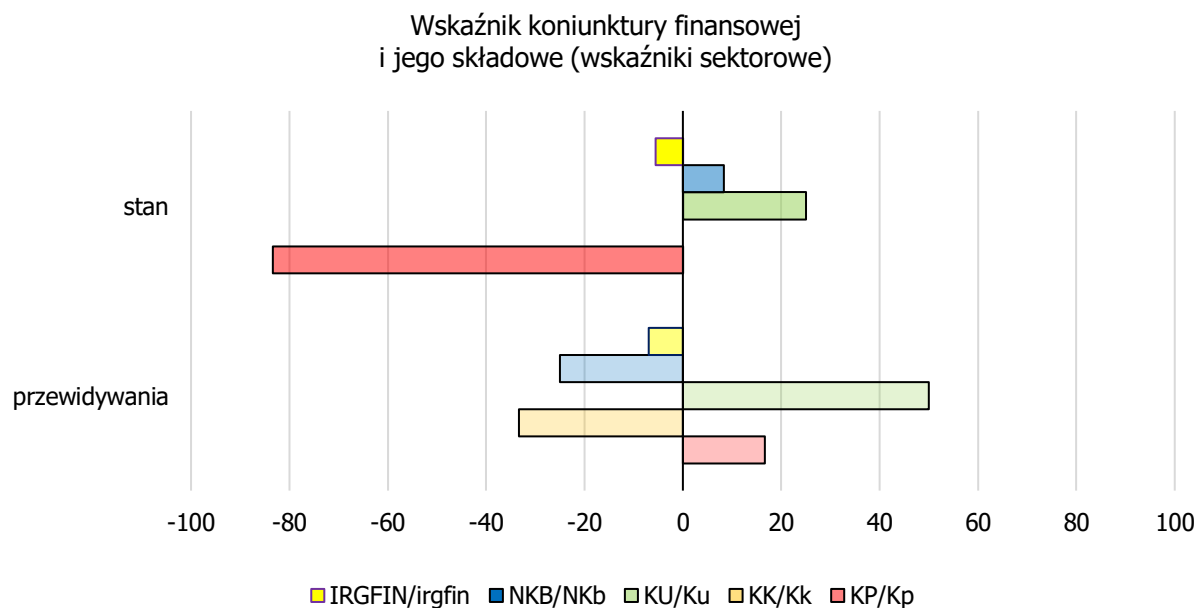
Aż 90,9% respondentów spodziewa się obniżki stóp procentowych NBP w nadchodzącym kwartale (tylko 9,1% uważa, że pozostaną one w tym czasie bez zmian), a 77,8% spodziewa się tego w perspektywie roku (podczas gdy 22,2% uważa, że w tym czasie one wzrosną).

Połowa (50%) ankietowanych przewiduje wzrost podaży pieniądza w najbliższym czasie, jednak aż 40% uważa, że w tym okresie pozostanie ona na tym samym poziomie. Aż 80% uważa, że podaż pieniądza wzrośnie w perspektywie roku, natomiast po 10% respondentów prognozuje spadek lub brak zmiany w tym okresie.

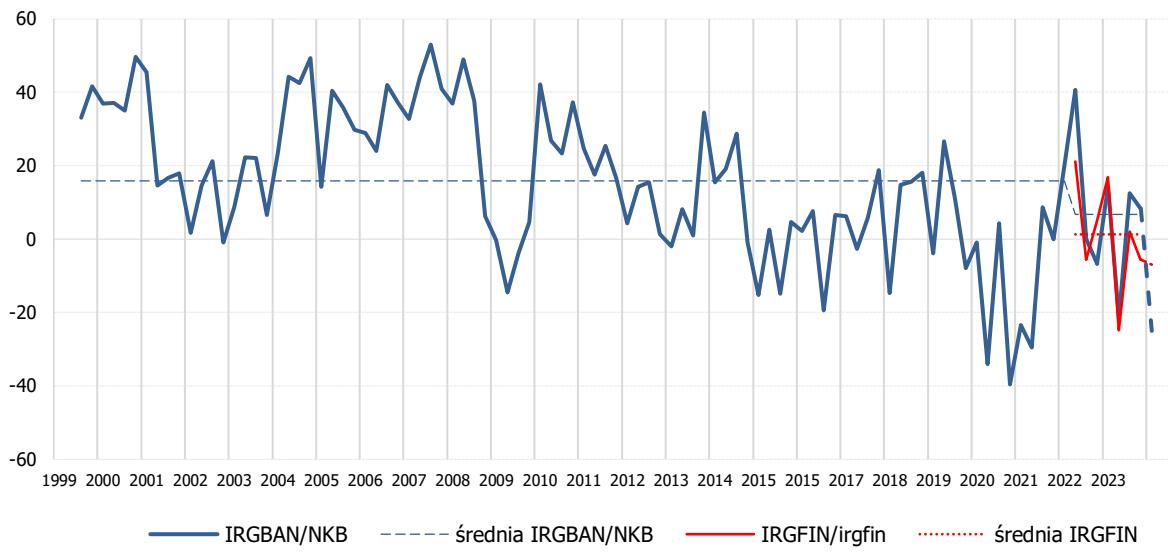
Większość respondentów, odpowiednio 58,3 pkt i 72,7 pkt, spodziewa się spadku stopy inflacji zarówno w nadchodzącym kwartale, jak i w perspektywie 12 miesięcy. Jej wzrost w krótkim okresie prognozuje 25% respondentów, a w długim okresie 18,2%.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

WSKAŹNIK KONIUNKTURY IRGFIN

	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023	przewidywania
A. banki (NKB; NKb)	14,3	-21,9	12,5	8,3	-25,0
B. ubezpieczyciele (KU, Ku)	25,0	-50,0	25,0	25,0	50,0
C. podmioty rynku kapitałowego (KK, Kk)	0,0	0,0	16,7	0,0	-33,3
D. pośrednicy finansowi (KP, Kp)	33,3	-33,3	-66,7	-83,3	16,7
IRGFIN / irgfin	16,9	-24,8	2,1	-5,6	-6,9

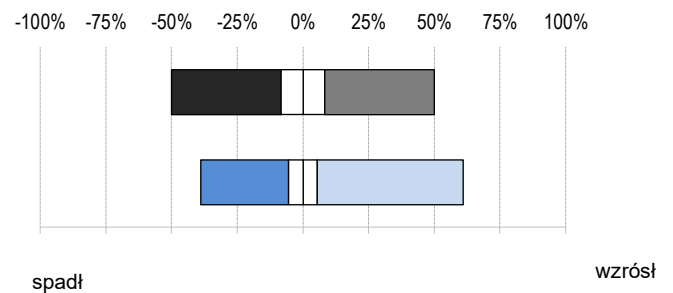

WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI

(w przypadku banków wynik z działalności bankowej, w przypadku ubezpieczycieli wynik z działalności ubezpieczeniowej, dla pozostałych podmiotów wynik z działalności operacyjnej)

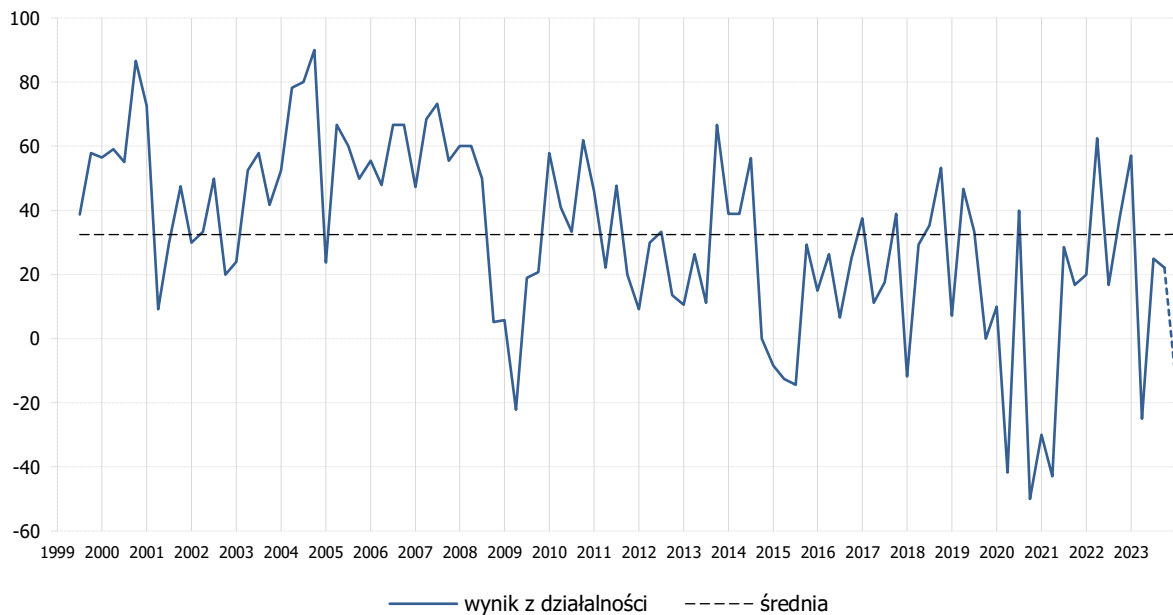
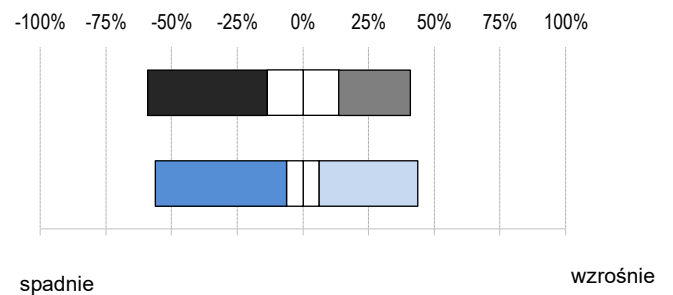
W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

	spadł	nie uległ zmianie	wzrósł	saldo
ogółem	41,7%	16,7%	41,7%	0,0
A. banki	33,3%	11,1%	55,6%	22,2

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

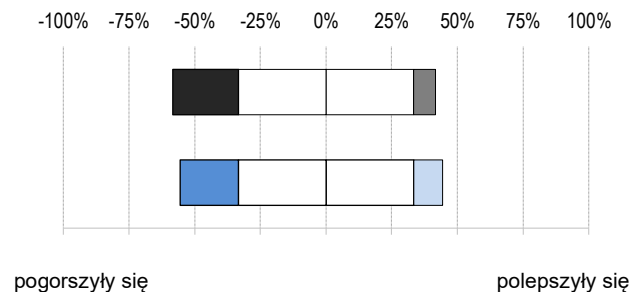
	spadnie	nie ulegnie zmianie	wzrośnie	saldo
ogółem	45,5%	27,3%	27,3%	-18,2
A. banki	50,0%	12,5%	37,5%	-12,5

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

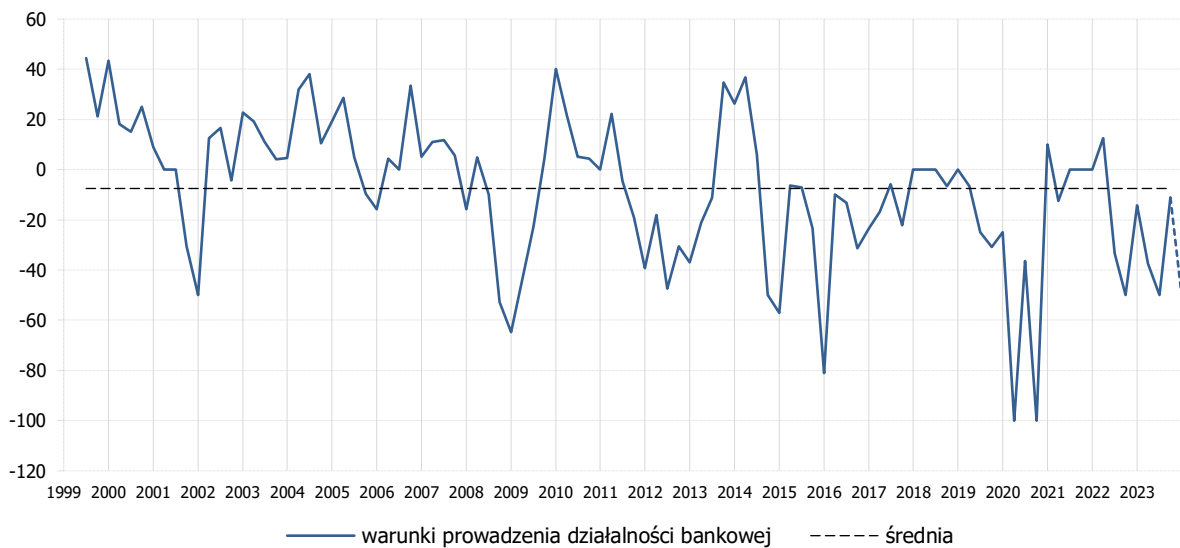
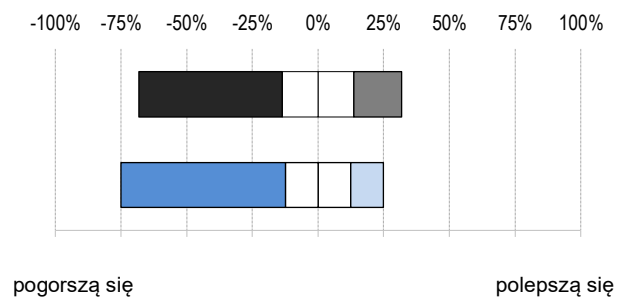
W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

	pogorszyły się	nie uległy zmianie	polepszyły się	saldo
ogółem	25,0%	66,7%	8,3%	-16,7
A. banki	22,2%	66,7%	11,1%	-11,1

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

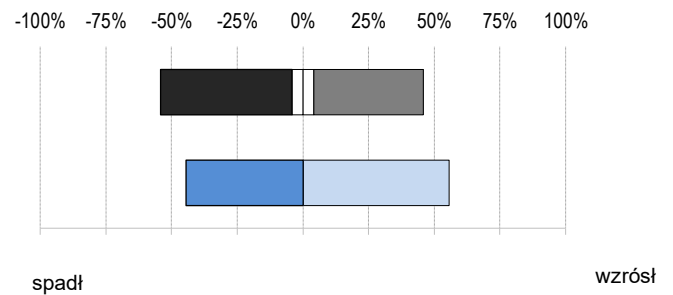
	pogorszą się	nie ulegną zmianie	polepszą się	saldo
ogółem	54,5%	27,3%	18,2%	-36,4
A. banki	62,5%	25,0%	12,5%	-50,0

WIELKOŚĆ ZYSKU WYPRACOWANEGO

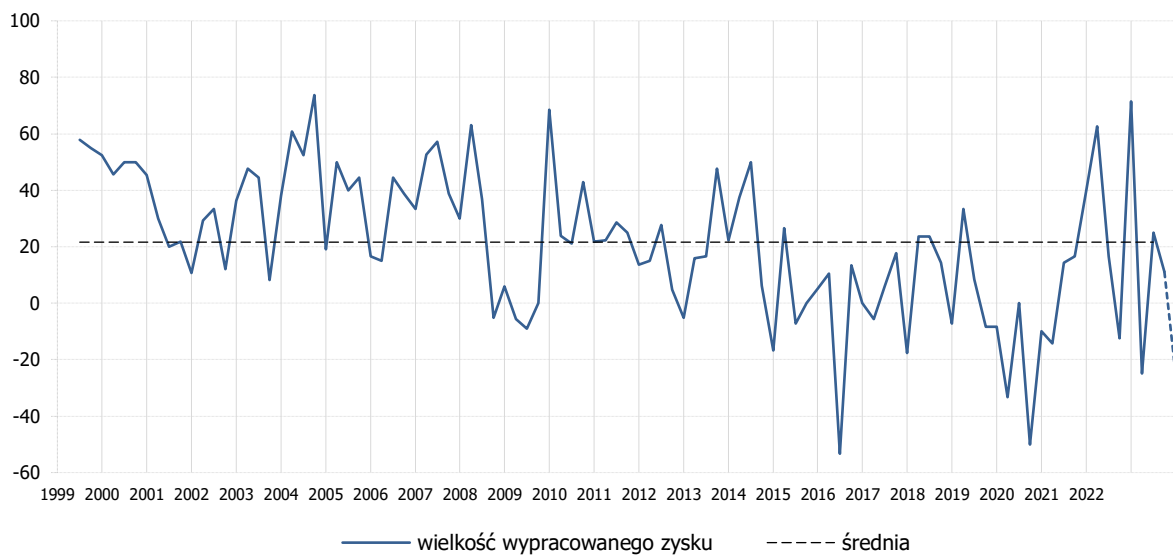
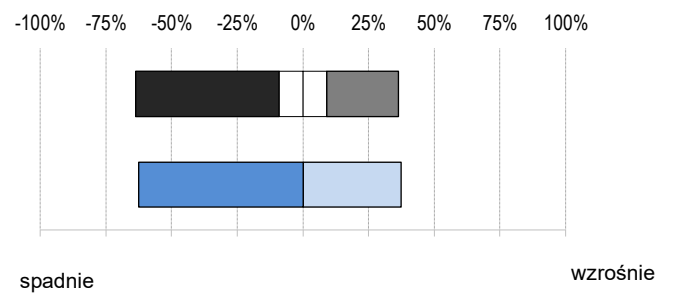
W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

	spadł	nie uległ zmianie	wzrósł	saldo
ogółem	50,0%	8,3%	41,7%	-8,3
A. banki	44,4%	0,0%	55,6%	11,1

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

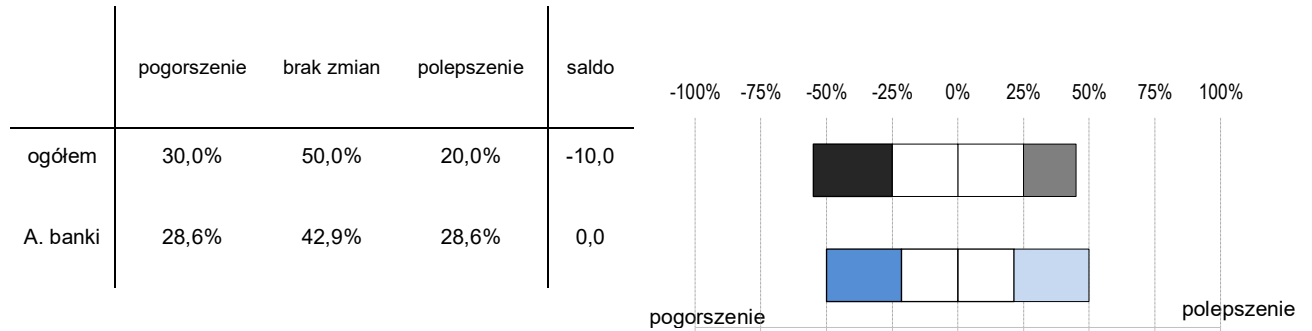
	spadnie	nie ulegnie zmianie	wzrośnie	saldo
ogółem	54,5%	18,2%	27,3%	-27,3
A. banki	62,5%	0,0%	37,5%	-25,0

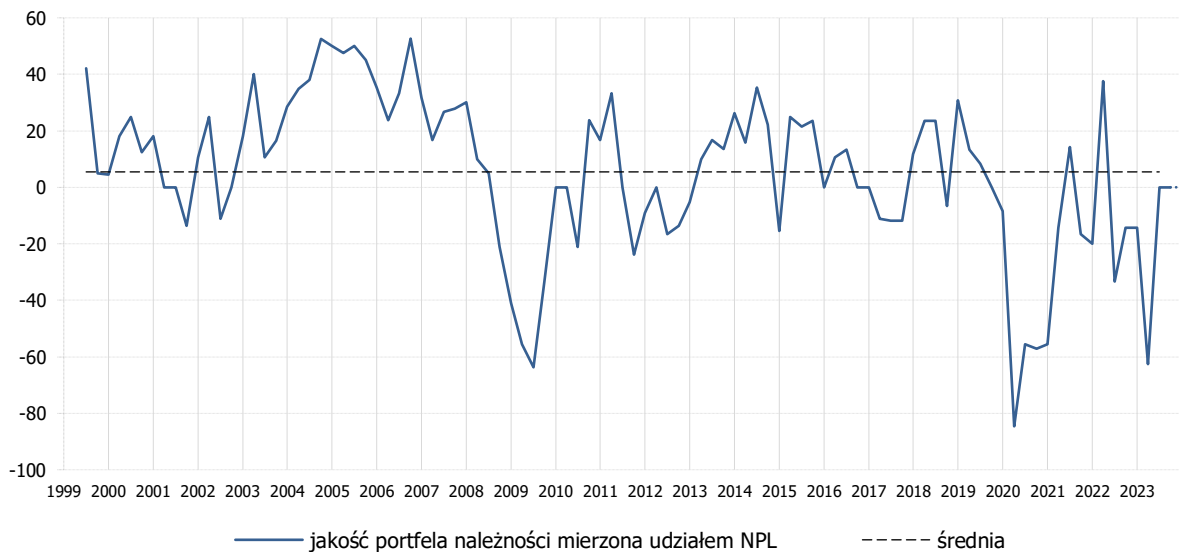
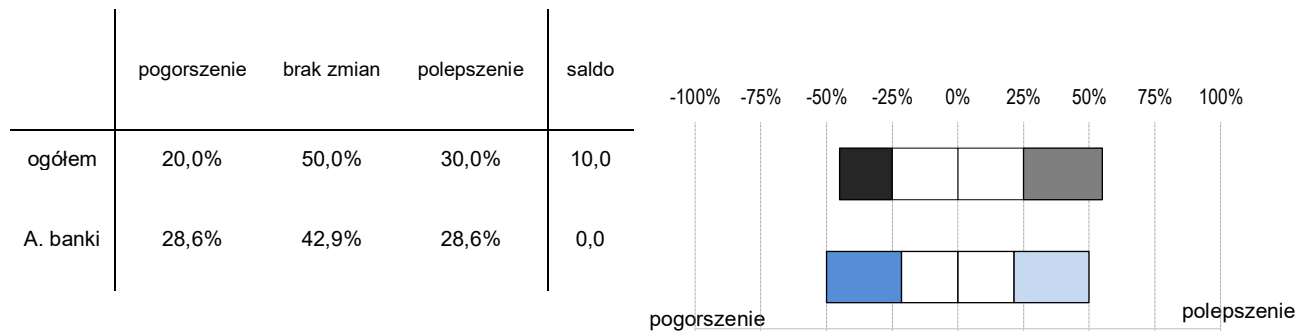
RYZYKO

(Ocena zmian stanu ryzyka: sektor bankowy – jakość portfela należności mierzona udziałem NPL; sektor ubezpieczeniowy – poziom szkodowości; podmioty rynku kapitałowego – poziom ryzyka inwestycyjnego zarządzanych portfeli; pośrednicy finansowi – poziom ryzyka kontrahentów)

W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

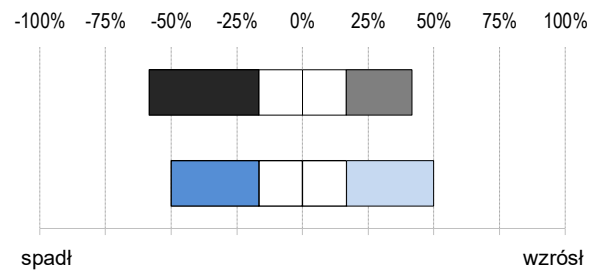

POZIOM SPRZEDAŻY

(Ocena zmian poziomu sprzedaży: sektor bankowy – sprzedaż produktów bankowych; sektor ubezpieczeniowy – wielkość przypisu składki; podmioty rynku kapitałowego – saldo wpłat i umorzeń do zarządzanych portfeli; pośrednicy finansowi – sprzedaż oferowanych usług)

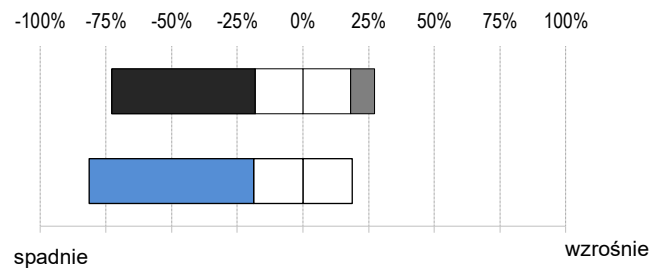
W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

	spadł	nie uległ zmianie	wzrósł	saldo
ogółem	41,7%	33,3%	25,0%	-16,7
A. banki	33,3%	33,3%	33,3%	0,0

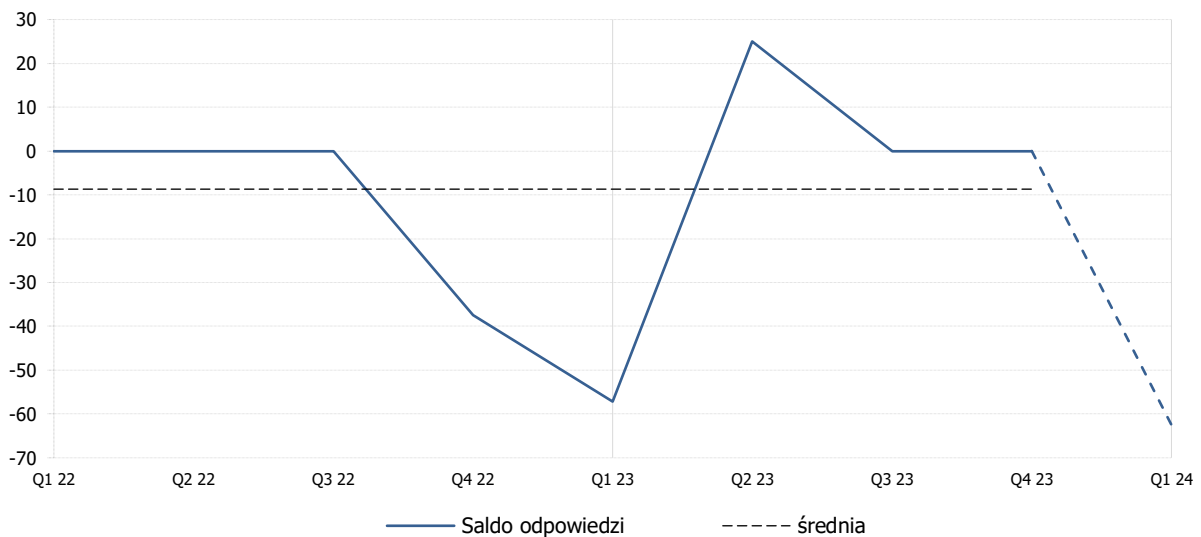
W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

	spadnie	nie ulegnie zmianie	wzrośnie	saldo
ogółem	54,5%	36,4%	9,1%	-45,5
A. banki	62,5%	37,5%	0,0%	-62,5

Szereg czasowy sald odpowiedzi banków na to pytanie jest krótki, ponieważ otrzymało ono nowe brzmienie w 2022 r. Poprzednio banki były pytane o zmiany ogólnego zainteresowania klientów usługami bankowymi.

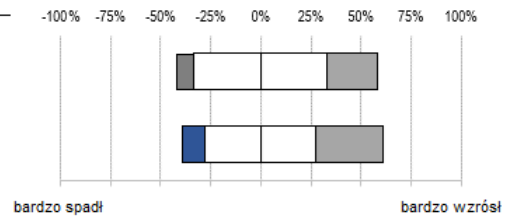
Sprzedaż produktów bankowych

POZIOM ZATRUDNIENIA

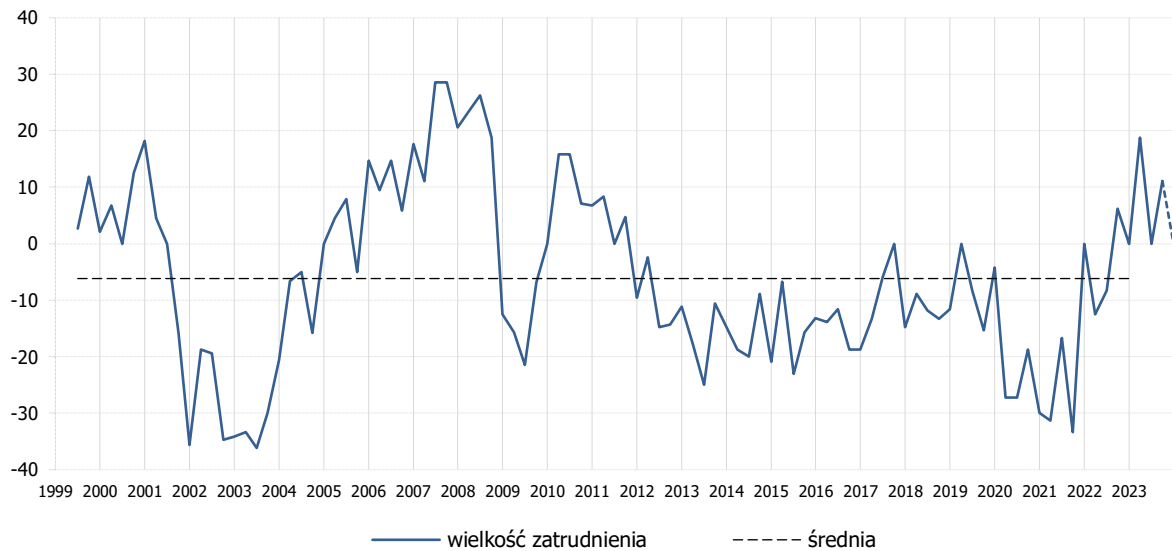
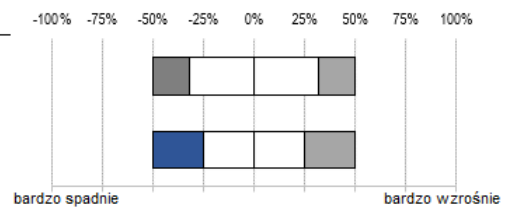
W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

	bardzo spadeł	spadeł	nie uległ zmianie	wzrost	bardzo wzrost	saldo
Ogółem	0,0%	8,3%	66,7%	25,0%	0,0%	8,3
A. banki	0,0%	11,1%	55,6%	33,3%	0,0%	11,1

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

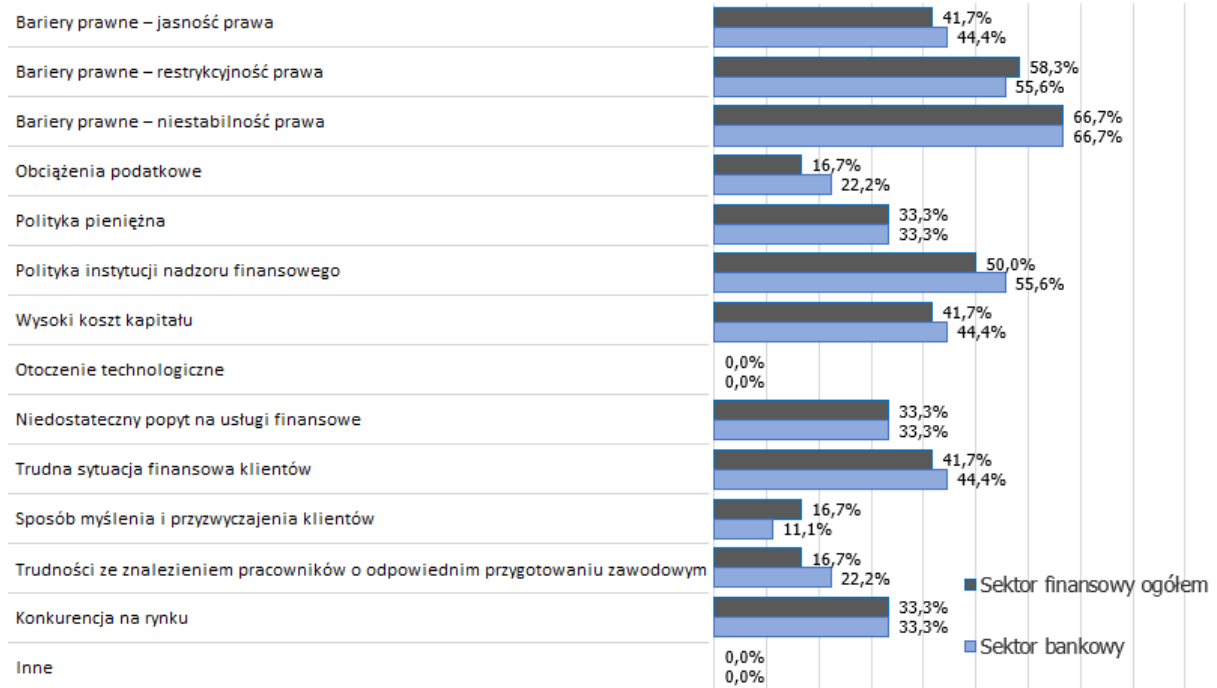
	bardzo spadnie	spadnie	nie ulegnie zmianie	wzrośnie	bardzo wzrośnie	saldo
Ogółem	0,0%	18,2%	63,6%	18,2%	0,0%	0,0
A. banki	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	0,0%	0,0

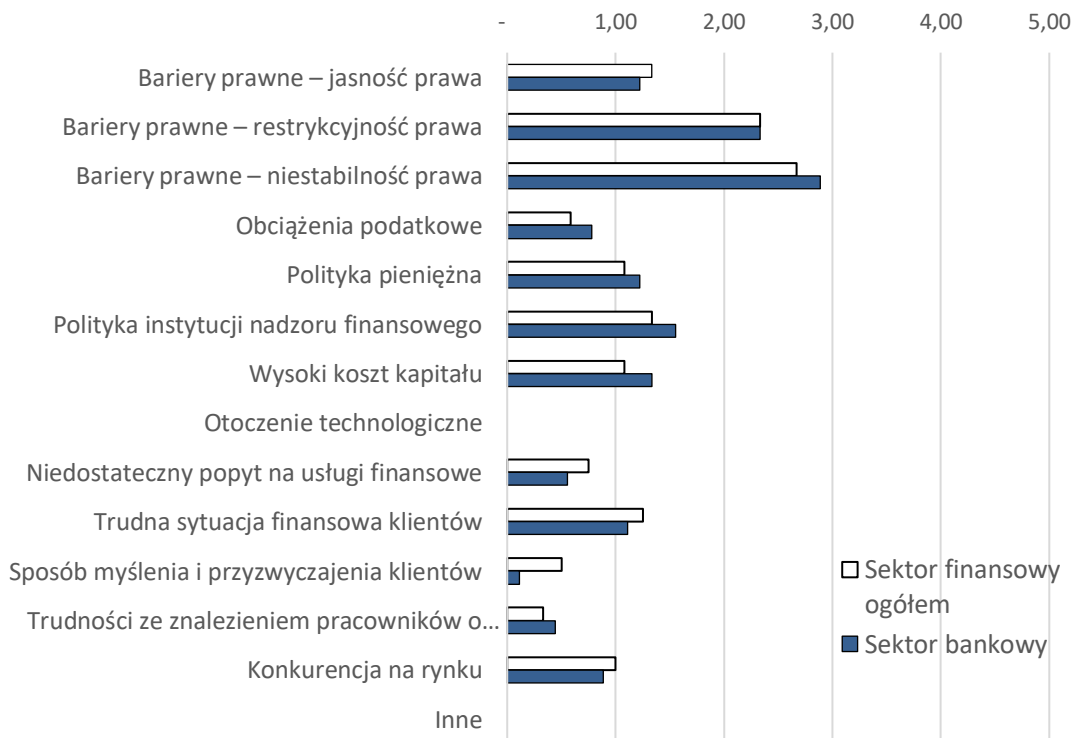
BARIERY ROZWOJU

Czynniki ograniczające rozwój banków, ubezpieczycieli, podmiotów rynku kapitałowego i pośredników finansowych w obecnym kwartale (Q4 2023).

Liczba wskazań dla każdej z barier w stosunku do liczby respondentów w obecnym kwartale

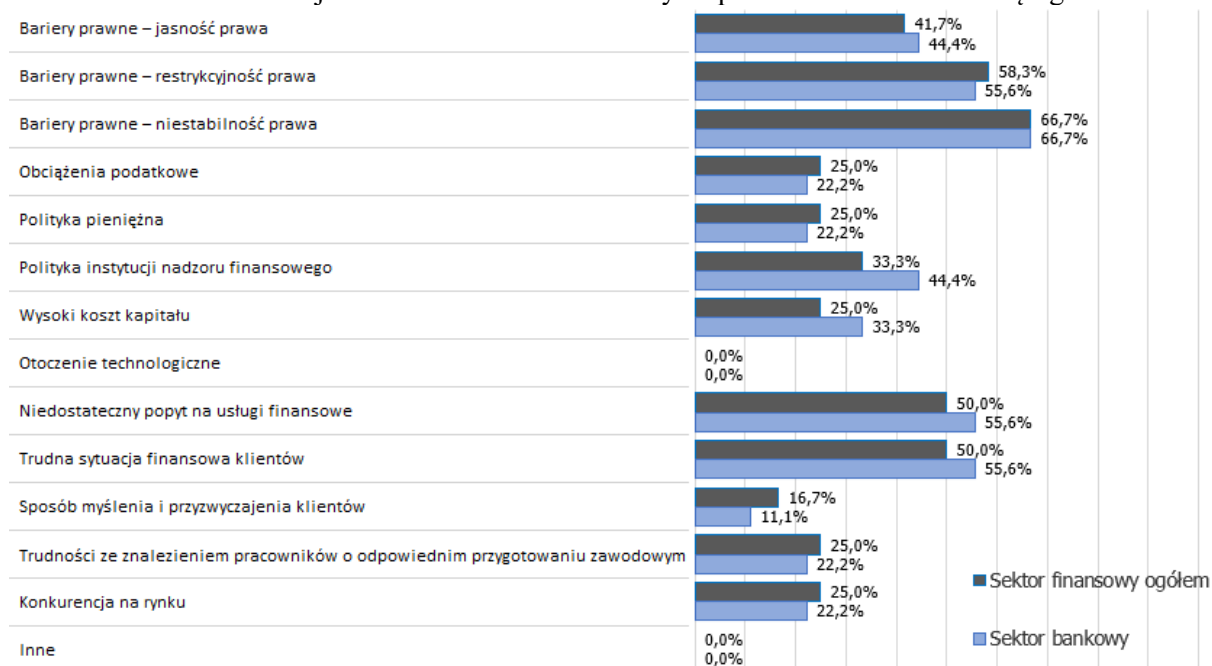

Uciążliwość poszczególnych barier (uwzględniająca kolejność ich wskazania) w obecnym kwartale (Q4 2023).

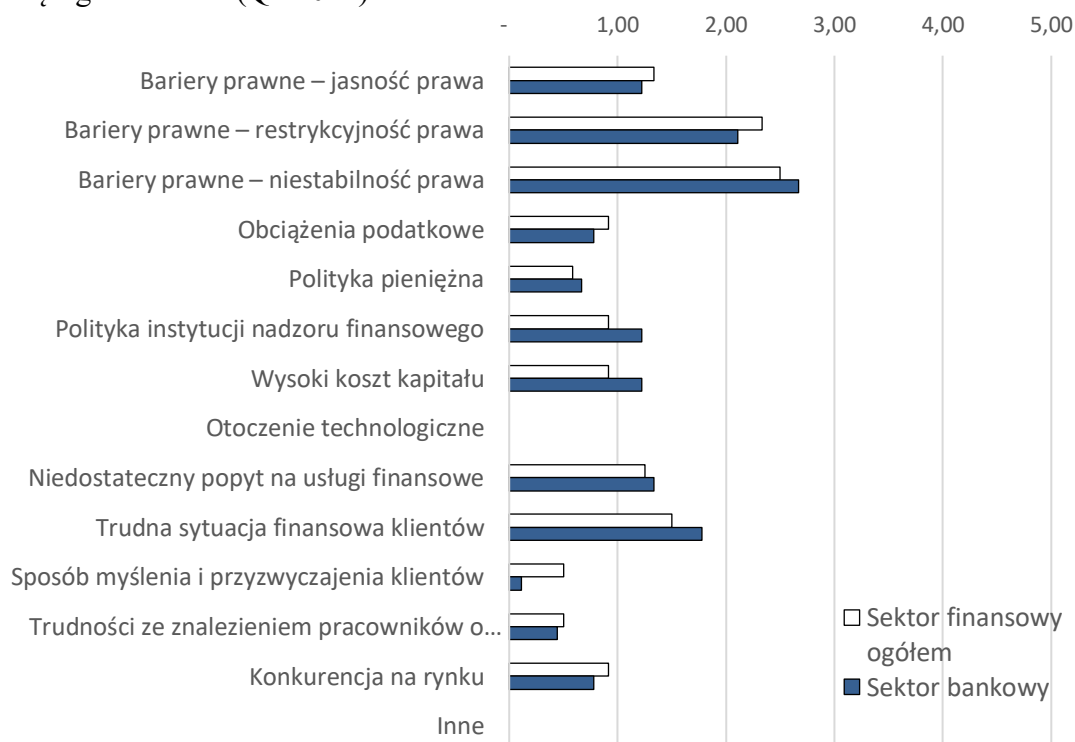

Czynniki mogące ograniczać rozwój banków, ubezpieczycieli, podmiotów rynku kapitałowego i pośredników finansowych w nadchodzącym kwartale (Q1 2024).

Liczba wskazań dla każdej z barier w stosunku do liczby respondentów dla nadchodzącego kwartału

Uciążliwość poszczególnych barier (uwzględniająca kolejność ich wskazania) dla nadchodzącego kwartału (Q1 2024).

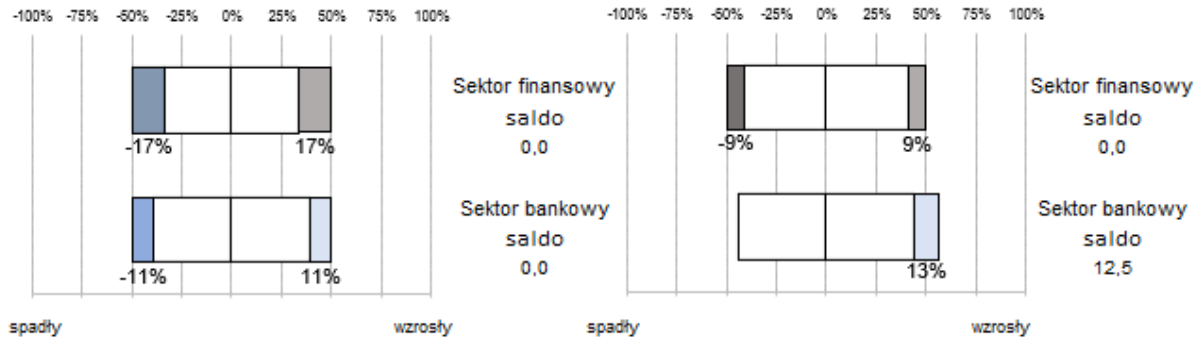

INWESTYCJE: WYDATKI I INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE ORAZ INWESTYCJE KAPITAŁOWE

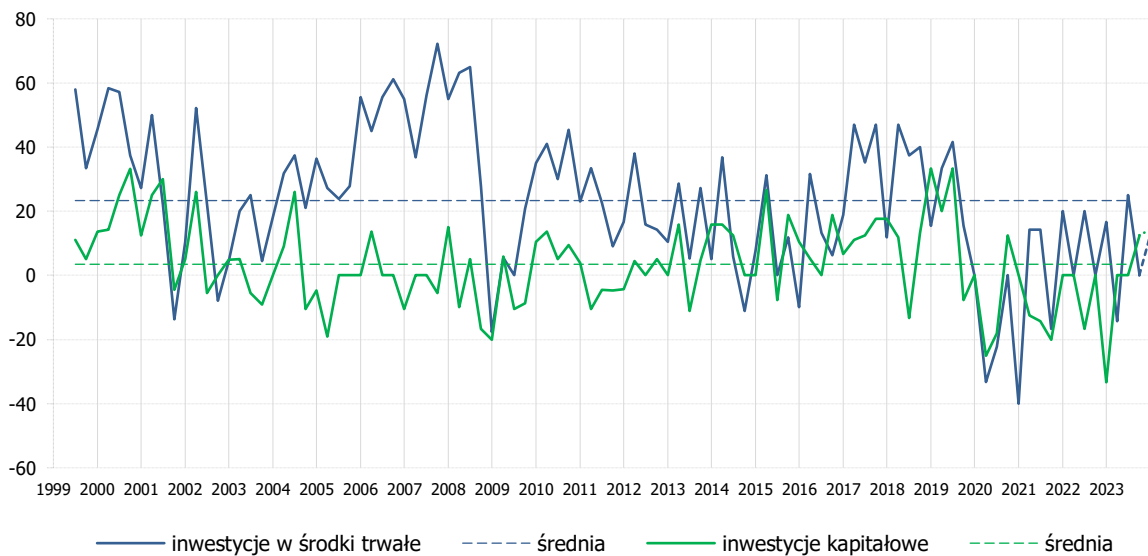
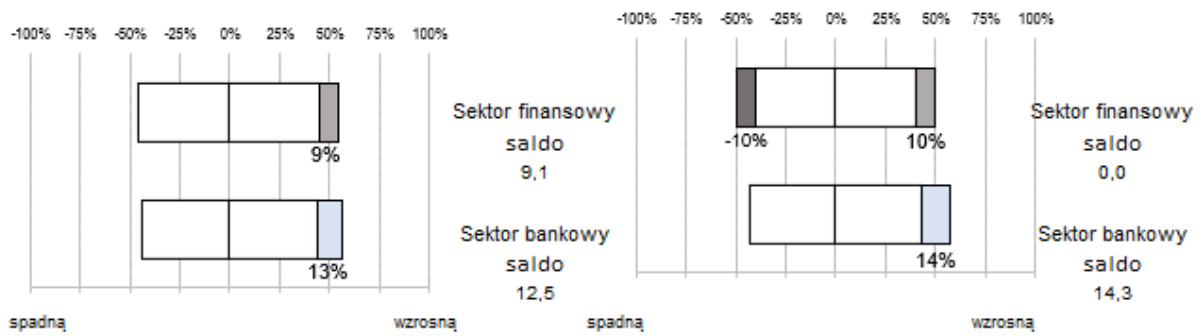
Wydatki i inwestycje w środki trwałe

Inwestycje kapitałowe

W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

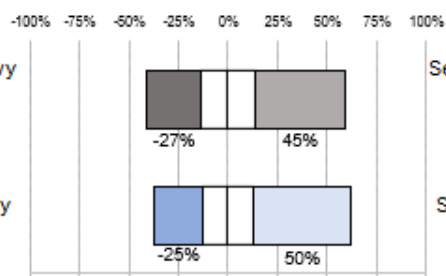
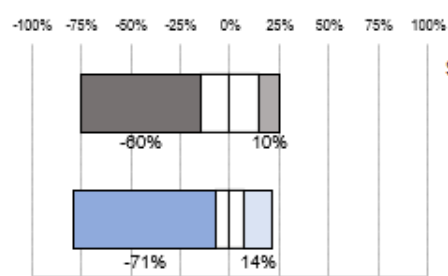

LICZBA KLIENTÓW INDYWIDUALNYCH I INSTYTUCJONALNYCH

Liczba klientów indywidualnych

Liczba klientów instytucjonalnych

W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

spadnie

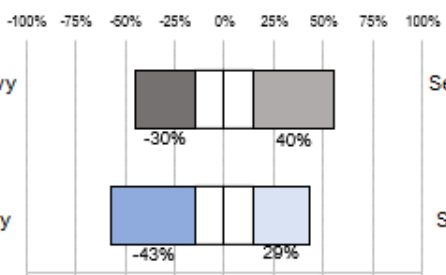
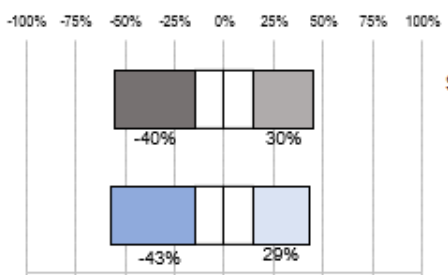
wzrośnie

spadnie

wzrośnie

Sektor finansowy
saldo
-50,0Sektor bankowy
saldo
-57,1Sektor finansowy
saldo
18,2Sektor bankowy
saldo
25,0

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

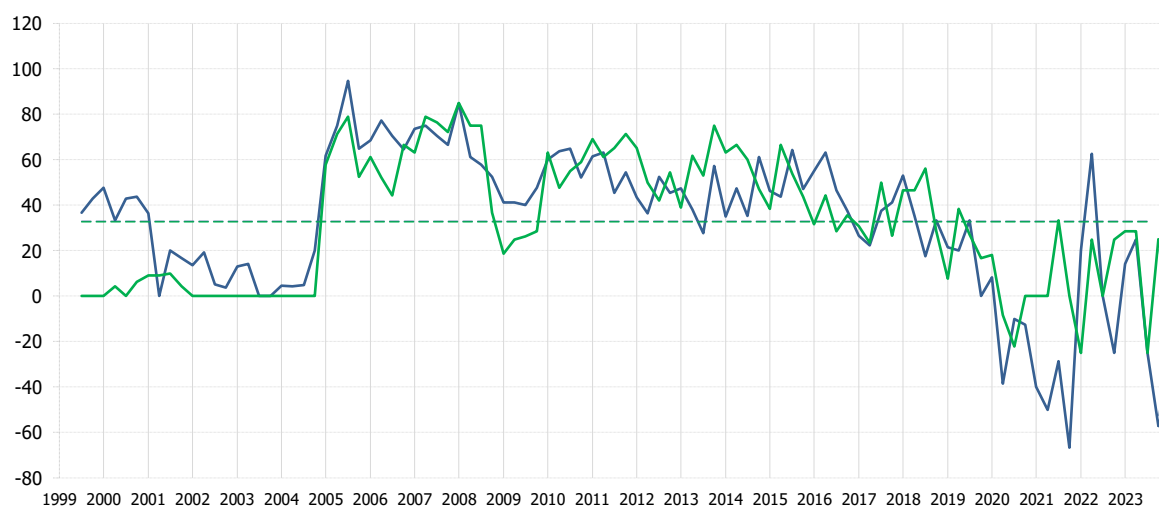

spadnie

wzrośnie

spadnie

wzrośnie

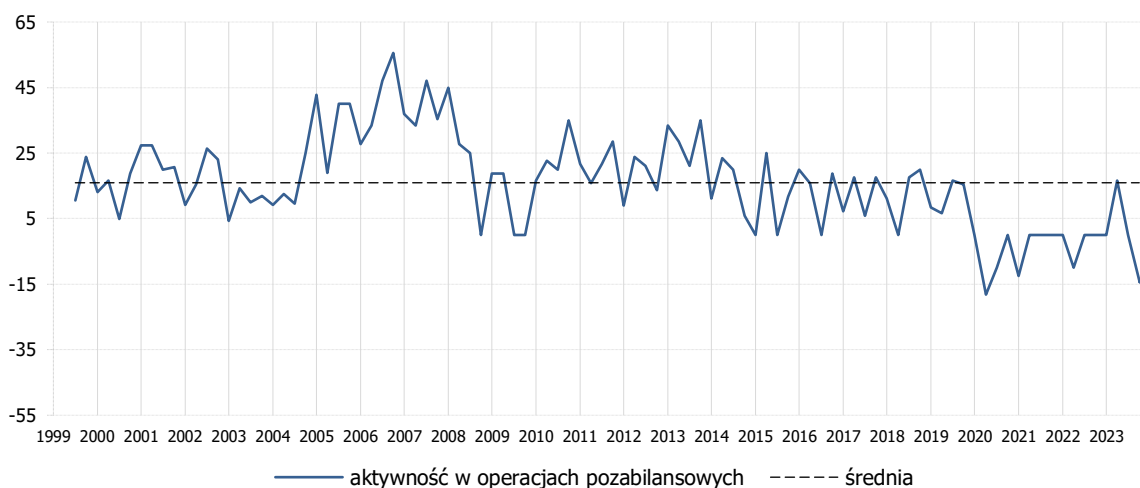
Sektor finansowy
saldo
-10,0Sektor bankowy
saldo
-14,3Sektor finansowy
saldo
10,0Sektor bankowy
saldo
-14,3

— Liczba klientów indywidualnych - - - - - średnia — liczba klientów instytucjonalnych - - - - - średnia

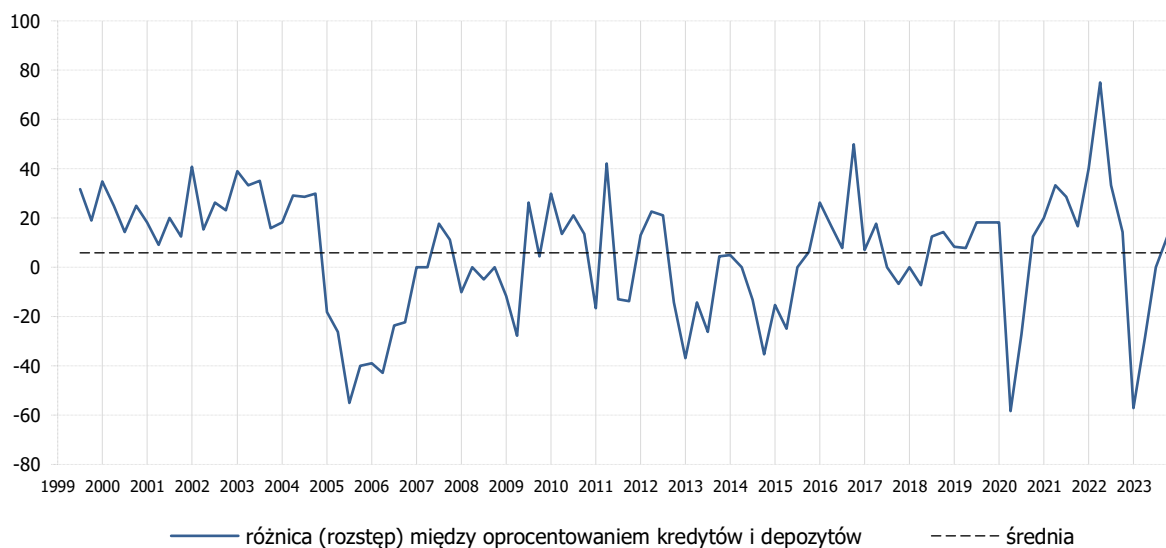
PYTANIA SKIEROWANE TYLKO DO BANKÓW

AKTYWNOŚĆ W OPERACJACH POZABILANSOWYCH

	pogorszyła się / pogorszy się	nie uległa / nie ulegnie zmianie	polepszyła się / polepszy się	saldo	pogorszyła się / pogorszy się					polepszyła się / polepszy się								
					-100%	-75%	-50%	-25%	0%	25%	50%	75%	100%					
W Q4 2023 względem Q3 2023	14,3%	85,7%	0,0%	-14,3														
W Q1 2024 względem Q4 2023	16,7%	83,3%	0,0%	-16,7														

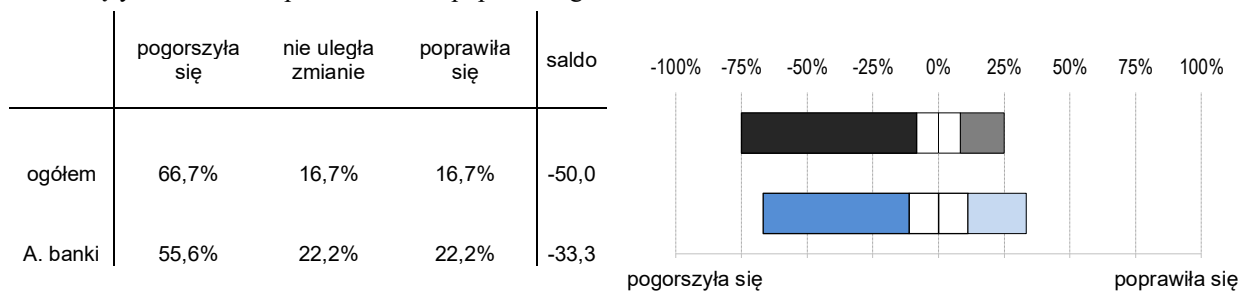
RÓŻNICA (ROZSTĘP) MIĘDZY OPROCENTOWANIEM KREDYTÓW I DEPOZYTÓW (*SPREAD*)

	spadła / spadnie	nie uległa / nie ulegnie zmianie	wzrosła / wzrośnie	saldo	spadła / spadnie					wzrosła / wzrośnie								
					-100%	-75%	-50%	-25%	0%	25%	50%	75%	100%					
W Q4 2023 względem Q3 2023	37,5%	12,5%	50,0%	12,5														
W Q1 2024 względem Q4 2023	57,1%	28,6%	14,3%	-42,9														

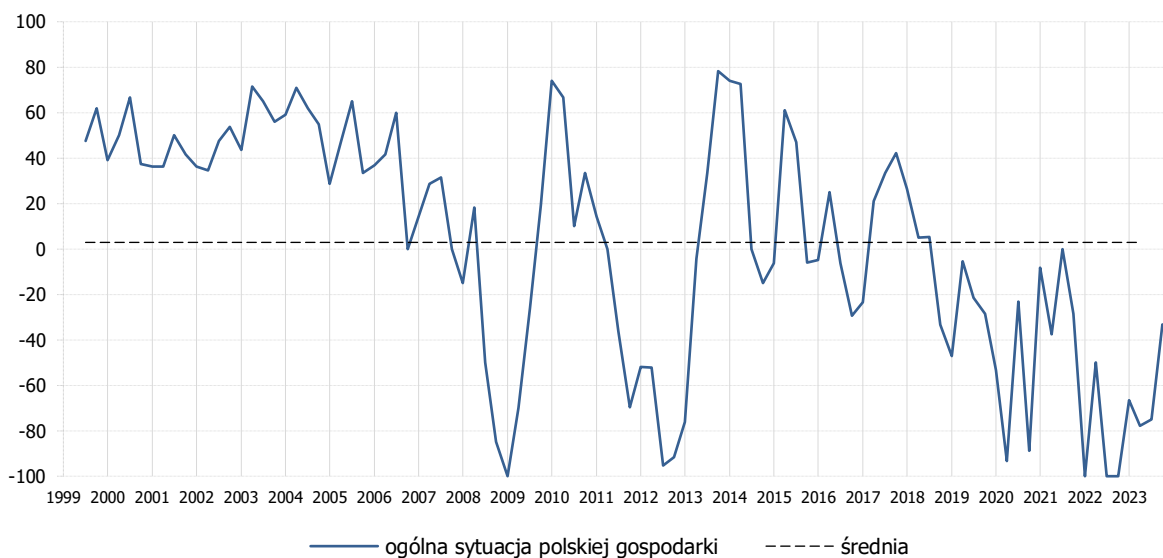
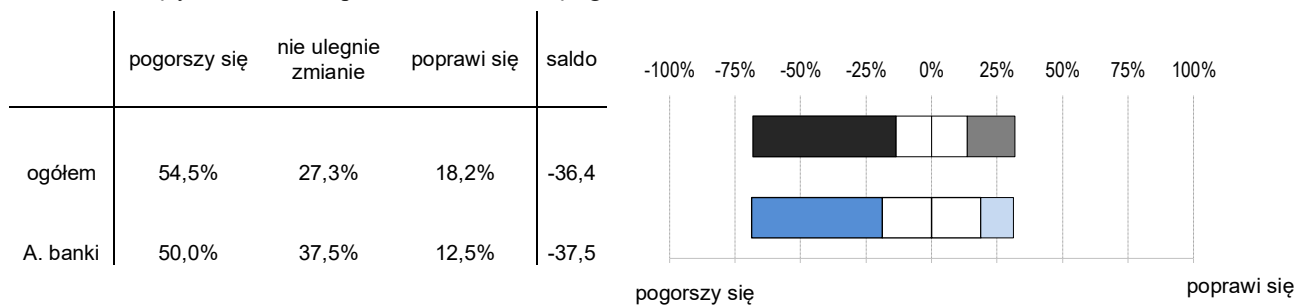

OGÓLNA SYTUACJA POLSKIEJ GOSPODARKI (NIEZALEŻNIE OD SYTUACJI SEKTORA I WŁASNEJ)

W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

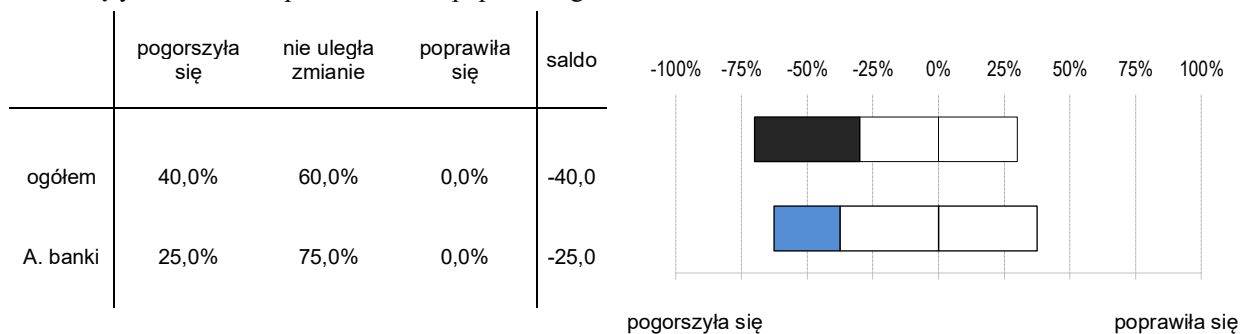

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

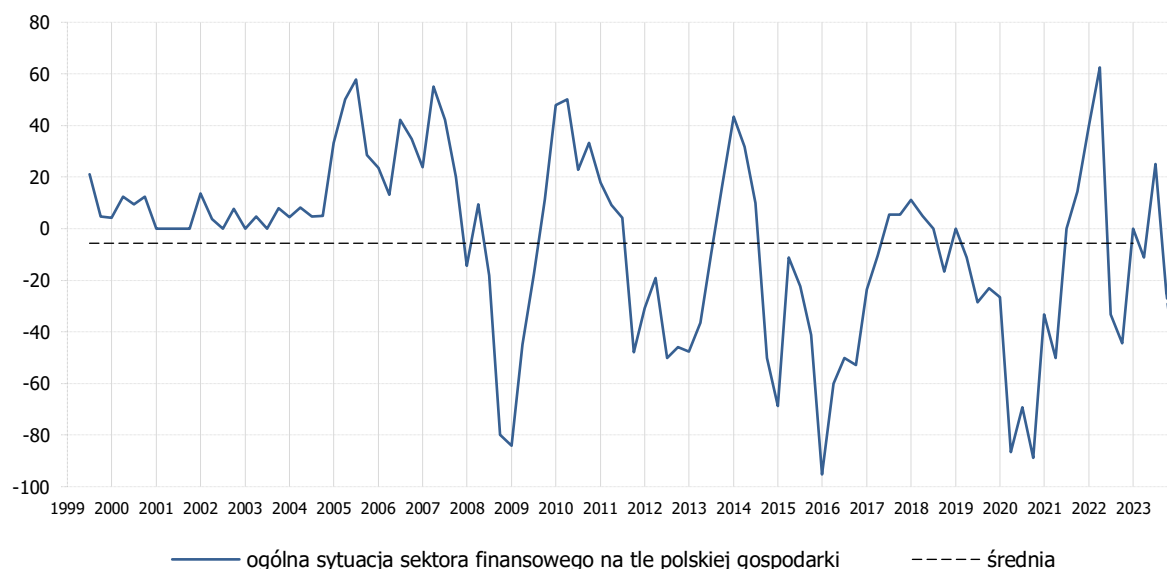
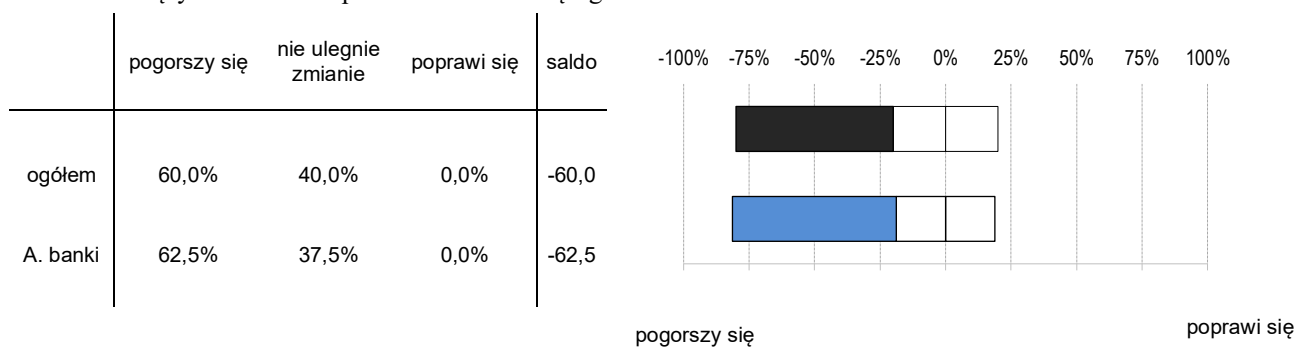

OGÓLNA SYTUACJA SEKTORA FINANSOWEGO/BANKOWEGO NA TLE POLSKIEJ GOSPODARKI

W bieżącym kwartale w porównaniu do poprzedniego kwartału

W nadchodzącym kwartale w porównaniu do bieżącego kwartału

PYTANIA PROGNOSTYCZNE

(Zestawienie odpowiedzi respondentów ze wszystkich grup podmiotów)

	W nadchodzącym kwartale				W perspektywie 12 miesięcy			
	wzrost	b/z	spadek	Saldo	wzrost	b/z	spadek	Saldo
Kurs PLN wzgl. parytetu	33,3%	33,3%	33,3%	0,0	70,0%	20,0%	10,0%	60,0
Stopy procentowe NBP	0,0%	9,1%	90,9%	-90,9	22,2%	0,0%	77,8%	-55,6
Podaż pieniądza	50,0%	40,0%	10,0%	40,0	80,0%	10,0%	10,0%	70,0
Poziom inflacji	25,0%	16,7%	58,3%	-33,3	18,2%	9,1%	72,7%	-54,5

Struktura odpowiedzi w zależności od perspektywy prognozy (konsekwentność prognoz)

KURS PLN WZGLĘDEM PARYTETU (KOSZYKA WALUT)			W ciągu najbliższych 12 miesięcy			
			aprecjonuje	nie zmieni się	deprecjonuje	brak odpow.
			70,0%	20,0%	10,0%	0,0%
W Q1 2024 względem Q4 2023	aprecjonuje	30,0%	30,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	nie zmieni się	30,0%	10,0%	20,0%	0,0%	0,0%
	deprecjonuje	30,0%	20,0%	0,0%	10,0%	0,0%
	brak odpowiedzi	10,0%	10,0%	0,0%	0,0%	x

STOPY PROCENTOWE NBP (OGÓLNA TENDENCJA)			W ciągu najbliższych 12 miesięcy			
			wzrosną	nie zmieni się	spadną	brak odpow.
			18,2%	0,0%	63,6%	18,2%
W Q1 2024 względem Q4 2023	wzrosną	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	nie zmienią się	9,1%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%
	spadną	90,9%	18,2%	0,0%	54,5%	18,2%
	brak odpowiedzi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	x

PODAŻ PIENIĄDZA			W ciągu najbliższych 12 miesięcy			
			wzrosnie	nie zmieni się	spadnie	brak odpow.
			80,0%	10,0%	10,0%	0,0%
W Q1 2024 względem Q4 2023	wzrosnie	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	nie zmieni się	40,0%	20,0%	10,0%	10,0%	0,0%
	spadnie	10,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	brak odpowiedzi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	x

POZIOM INFLACJI			W ciągu najbliższych 12 miesięcy			
			wzrosnie	nie zmieni się	spadnie	brak odpow.
			16,7%	8,3%	66,7%	8,3%
W Q1 2024 względem Q4 2023	wzrosnie	25,0%	8,3%	0,0%	16,7%	0,0%
	nie zmieni się	16,7%	0,0%	0,0%	8,3%	8,3%
	spadnie	58,3%	8,3%	8,3%	41,7%	0,0%
	brak odpowiedzi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	x

III. SUMMARY

In the 4th quarter of 2023 the financial confidence indicator (IRGFIN) declined (compared to the previous quarter) by 7.6 pts to -5.6 pts. It is now 10.6 pts down from the respective year 2022 figure. Situation in the financial sector is expected to slightly worsen in the 1st quarter of 2024 (the predicted value of the indicator equals to -6.9 pts). Both the current and predicted values of the indicator signal low confidence in good growing conditions of the sector. Of the four components of IRGFIN, the confidence indicator of financial intermediaries (KP) took the lowest value, -83.3 pts, and the insurance confidence indicator (KU) – the highest one, 25 pts. The surveyed financial institutions reported a fall in their profits, a rise in operating risk and worsening of business conditions.